

Talousnäkymät

Teknoliateollisuus

3 | 2017

**Maailman ja Suomen
talouden näkymät**
Kasvu jatkuu suotuisana
s. 3

Teknoliateollisuus Suomessa
Liikevaihdossa ja tilauksissa
merkittävää kasvua
s. 5

Sisällysluettelo

Maailman ja Suomen talouden näkymät.....	3
Teknoliateollisuus Suomessa	5
Elektronikka- ja sähköteollisuus Suomessa	6
Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa	7
Metallien jalostus Suomessa.....	8
Suunnittelu ja konsultointi Suomessa.....	9
Tietotekniikka-ala Suomessa	10

Kasvu jatkuu suotuisana

Maailmantalous on kasvanut alkuvuonna viimevuotista nopeammin. Kasvuennusteita on tarkennettu ylöspäin useissa maissa. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF pitää kuitenkin maailmanlaajuisen ennusteensa ennallaan. Talouden ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 3,5 prosenttia ja ensi vuonna 3,6 prosenttia. Viime vuonna kasvua arvioidaan olleen 3,2 prosenttia.

IMF:n heinäkuun ennusteessa kasvunäkymät on arvioitu kevään ennustetta paremmiksi euroalueella, Japanissa sekä Kiinassa. Sen sijaan Yhdysvaltain ja Ison-Britannian ennusteita on hieman laskettu.

Maailmantalouden kasvun ja sen näkyvien suotuisuus perustuu talouden myönteisen kehityksen laaja-alaisuuteen sekä maantieteellisesti että eri toimialojen välillä. Maailmasta on vaikea löytää valtioita, joissa ei olisi tällä hetkellä vähintäänkin hidasta talouskasvua. Muutamia maita on, joissa erityisesti poliittinen epävarmuus aiheuttaa yrityksille ongelmia. Brasilian korruptioskandaalit sekä Venezuelan poliittiset levottomuudet ovat ääripäitä. Intian teollisuudessa tuotanto supistui heinäkuussa historiallisen tavara- ja palveluverotuksen käyttöönoton seurauksena. Intiassa toteutettiin yhtenäinen koko maan kattava viisiportainen arvonlisävero, jossa vero perustuu kulutukseen eikä tuotantoon.

Eri toimialoja edustavien yritysten ostopäälliköiden mukaan maailmantalouden kasvu koskettaa kaikkia päätoimialoja sekä teollisuudessa että palveluissa. Myös näkymät loppuvuodelle ovat positiiviset. Optimismi kehittyneissä maissa on tällä hetkellä suurinta euroalueella, jossa teollisuus on päässyt kiinni palvelualoja vahvempaan nousuun.

Euroalueen kasvua uhkaa kuitenkin jatkossa hidastaa euron vahvistuminen. Vahvistuminen alkoi kevään jälkeen ja koskee laajasti euron arvoa suhteessa muihin valuuttoihin. Euron arvonnousu kertoo alueen parantuneesta talouskasvusta, mutta ennakoii myös korkojen kääntymistä nousuun.

Yritysten investoinnit ratkaisevat Suomen talouskasvun

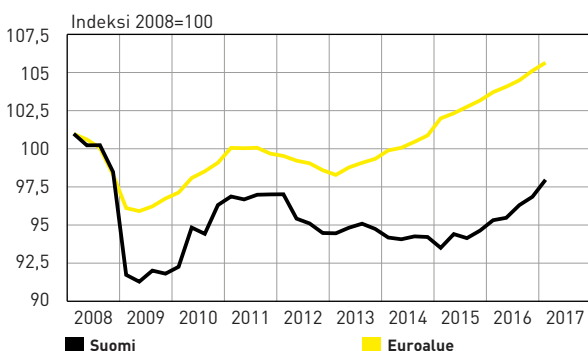
Myös Suomen talous on päässyt kasvuun kiinni. Bruttokansantuote kasvoi tammi-kesäkuussa arviolta kolme prosenttia viimevuotisesta, kun vuonna 2016 kasvua kirjattiin kaikkiaan 1,9 prosenttia. Kasvua tukevat yksityinen kulutus ja rakentaminen sekä nyttemmin jossain määrin myös vienti ja yritysten tuotannolliset investoinnit. Sen sijaan yritysten tutkimus- ja kehittämisinvestoinnit vähenevät edelleen. Näilläkin investoinneilla on tärkeä merkitys yritysten uudistumisessa.

Suomen talouden kasvupotentiaalia rajoittaa kaksi tekijää: vientisektorin tuotantokapasiteetin sekä työikäisen väestön väheneminen. Vientisektorin tuotantokapasiteetti on vähentynyt kaikkiaan noin viidenneksen vuoden 2008 jälkeen. Teollista tuotantoa ja työpaikkoja on karsiutunut laaja-alaisesti. Syynä tähän on ollut yritystoiminnan edellytysten heikentyminen Suomessa. Työmarkkinoilla laadittu kilpailukyky-sopimus palauttaa yritysten kustannuskehitykseen liittyvää hintakilpailukykyä jonkin verran.

Työikäinen väestö alkoi vähentyä Suomessa vuodesta 2010 alkaen. Eduskunnan noudattama tiukka linja työperäisen maahanmuuton lisäämisessä jarruttaa entisestään työllisten määrän suotuisaa kehitystä. Yrityksillä on nyt kasvavia ongelmia löytää Suomesta osaavia työntekijöitä.

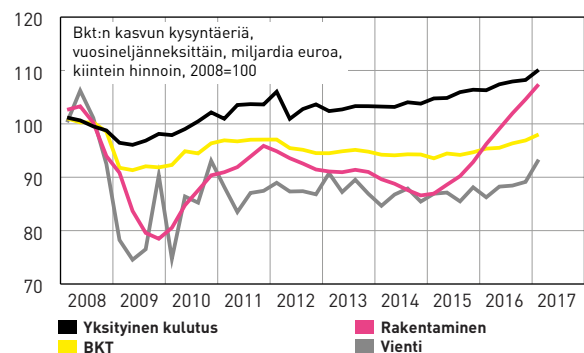
Talouskasvun jatkon turvaamisessa ensisijaista on nyt parantaa yritysten kykyä ja edellytyksiä investoida Suomessa. Tähän on nyt huutava tarve. Koko elinkeinoelämän investoinnit Suomessa ovat tänä vuonna reaalisesti lähes kuusi miljardia euroa alemmalla tasolla kuin vuonna 2008. Ei ole yllättävää, että EK:n barometrissa heinäkuussa kapasiteetti oli kokonaan hyödynnettynä peräti 86 prosentilla teollisuuden vastaajista. Huhtikuussa osuus oli vielä 74 prosenttia.

Bruttokansantuote on kasvanut pitkään Euroalueella, nyttemmin myös Suomessa

Lähde: Macrobond
Viimeisin tieto: 2017 Q2

Suomen talouskasvua on tukenut viimeaikoina myös viennin lisääntyminen

Lähde: Macrobond, Tilastokeskus
Viimeinen havainto: 2017 Q1

Yritysten investointikehitys Suomessa poikkeaa tärkeimpien kilpailijamaidemme viimeaikaisesta kehityksestä. Muissa maissa investoinnit ovat jo ylittäneet tai ainakin saavuttaneet vuoden 2008 tason. Esimerkiksi Ruotsissa yritysten investoinnit ovat tänä vuonna reaalisesti noin 10 prosenttia, Yhdysvalloissa 18 prosenttia ja Saksassa kaksi prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2008. Suomessa investoinnit ovat lähes 20 prosenttia alemmalla tasolla.

Palkkojen nopea nousu heikentänyt investointimahdollisuuksia

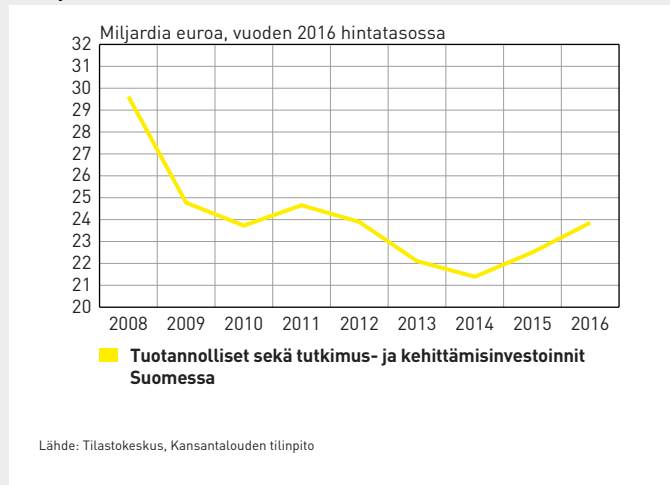
Investointien vähäisyys on ongelma myös teknologiateollisuudessa. Alan yritysten investoinnit Suomessa ovat tänä vuonna nimellisesti noin viisi miljardia euroa, kun vuonna 2008 ne olivat 8,4 miljardia euroa. Vastaavasti koko teollisuudessa investoinnit ovat tänä vuonna runsaat kahdeksan miljardia euroa, kun vuonna 2008 ne olivat 10,6 miljardia euroa.

Yritykset investoivat Suomeen, jos niillä on siihen sekä kykyä että halua. Yritysten investointikykyä on mahdollista vahvistaa toteuttamalla yleisiä palkankorotuksia sekä uudistamalla yritysverotusta investointeja kannustavaan suuntaan.

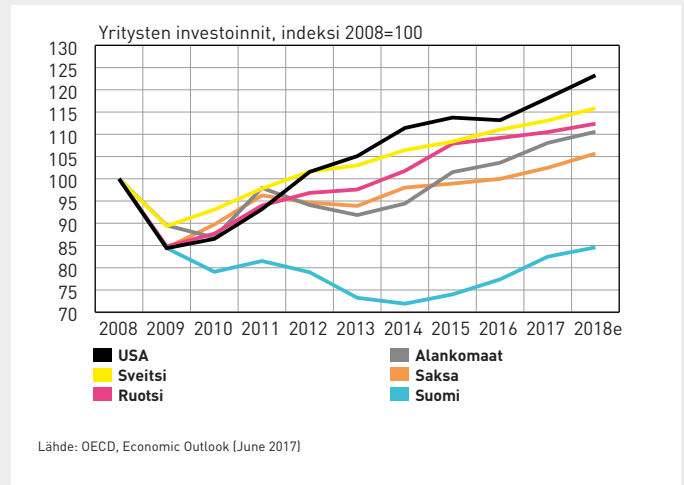
Viime vuosien palkkakehitys ei ole tukenut yritysten investointikykyä. Yritysten palkat ja sivukulut ovat nousseet vuoden 2008 jälkeen nimellisesti 12 prosenttia, mutta voitot verojen jälkeen vähentyneet 21 prosenttia ja investoinnit lähes saman verran.

Tulevissa työmarkkinaratkaisuisa otetaan kantaa myös siihen, missä määrin yritysten kustannusrasitus muuttuu ja tarjoavatko sopimukset yrityksille paremmat edellytykset investointien ja henkilöstön kasvattamiselle Suomessa.

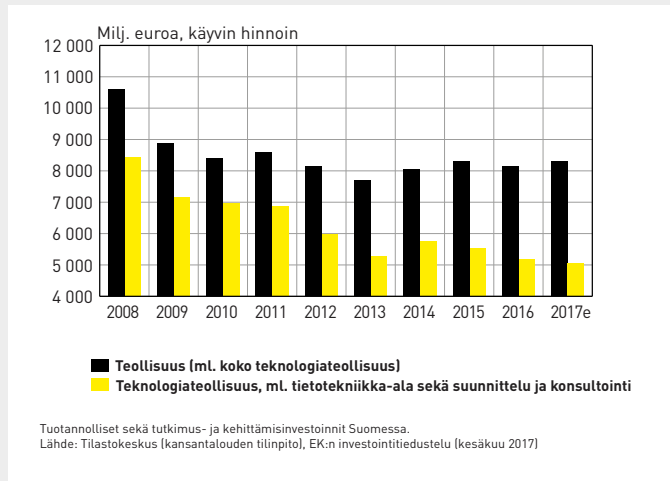
Yritysten investoinnit Suomessa ovat reaalisesti lähes 6 miljardia euroa alemmat kuin 2008

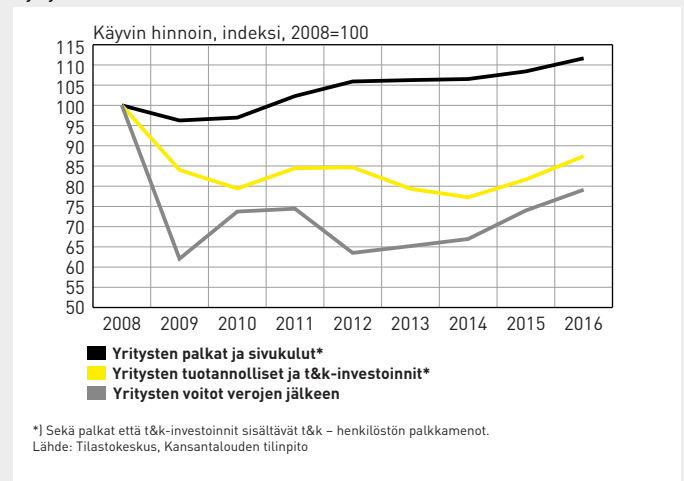
Yritysten investoinnit Suomessa ovat kehittyneet selvästi heikommin kuin kilpailijamaissa

Teollisuuden ja teknologiateollisuuden investoinnit Suomessa eivät lupaa pitkäkestoista vahvaa kasvua

Työvoimakustannusten nopea kasvu on heikentänyt yritysten kykyä investoida Suomessa

Liikevaihdossa ja tilauksissa merkittävää kasvua

Teknologiaateollisuuden yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa 11 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 67,3 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 85,7 miljardia euroa.

Teknologiaateollisuuden yritysten uudet tilaukset ja tilauskanta kasvoivat tuntuvasti huhti-kesäkuussa. Tilausten kasvua vauhdittivat muun muassa suuret laivatilaukset. Alan yritysten saamien tarjouspyyntöjen määrä jatkoi nousuaan. Kilpailukyky ratkaisee viimekädessä, missä määrin nämä johtavat tilauksiksi.

Teknologiaateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euromääräisesti 25 prosenttia enemmän kuin tammi-maaliskuussa ja 47 prosenttia enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2016. Yrityksistä 49 prosenttia raportoi uusien tilaustensa lisääntyneen tammi-maaliskuun jälkeen, 42 prosenttia vähentyneen ja yhdeksän prosenttia pysyneen ennallaan.

Tilaukskannan arvo oli kesäkuun lopussa 10 prosenttia suurempi kuin maaliskuun lopussa ja 18 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 kesäkuussa. Yrityksistä 47 prosenttia raportoi tilauskantansa

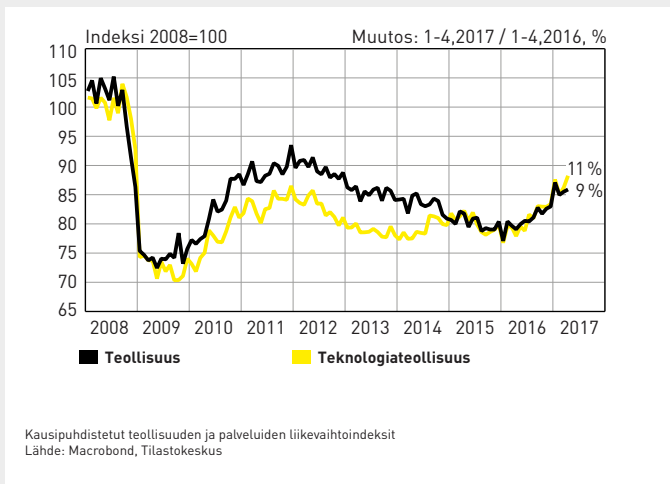
kasvaneen maaliskuun jälkeen, 39 prosenttia vähentyneen ja 14 prosenttia pysyneen ennallaan.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella teknologiaateollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

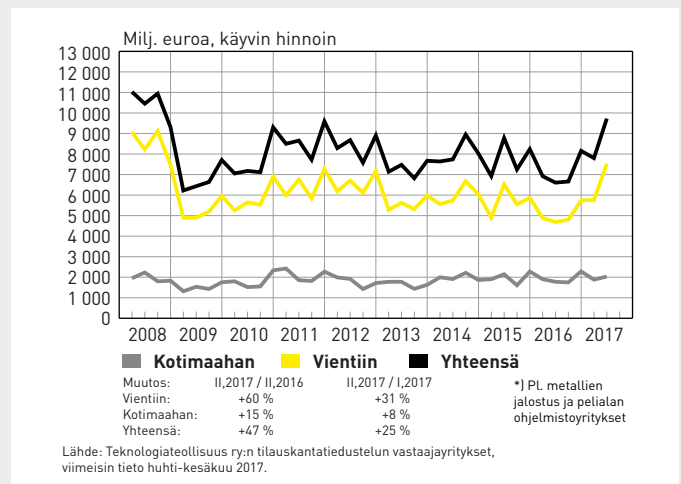
Teknologiaateollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi jonkin verran huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 296 000. Henkilöstöä oli kaksi prosenttia eli noin 6 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Teknologiaateollisuuden yritysten henkilöstörekrytoinnit ovat kasvaneet tänä vuonna selvästi viimevuosista. Tammi-kesäkuussa rekrytointeja oli kaikkiaan 22 600, kun koko viime vuonna niitä oli yhteensä 28 500. Yrityksestä riippuen henkilöstöä on joko lisätty tai korvattu eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikkaa vaihtaneita.

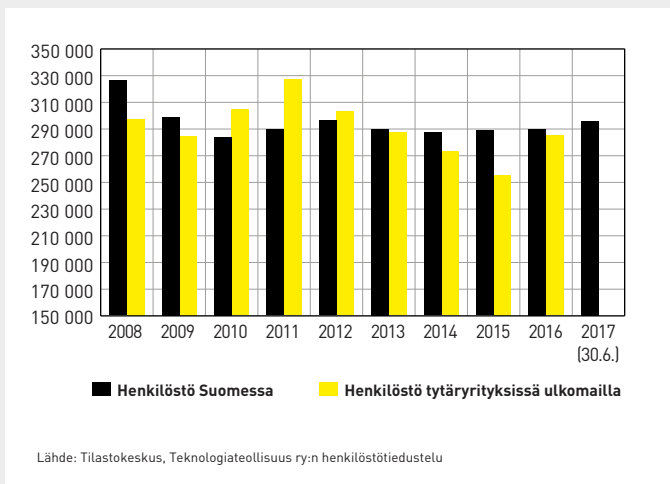
Teknologiaateollisuuden ja koko teollisuuden liikevaihto Suomessa

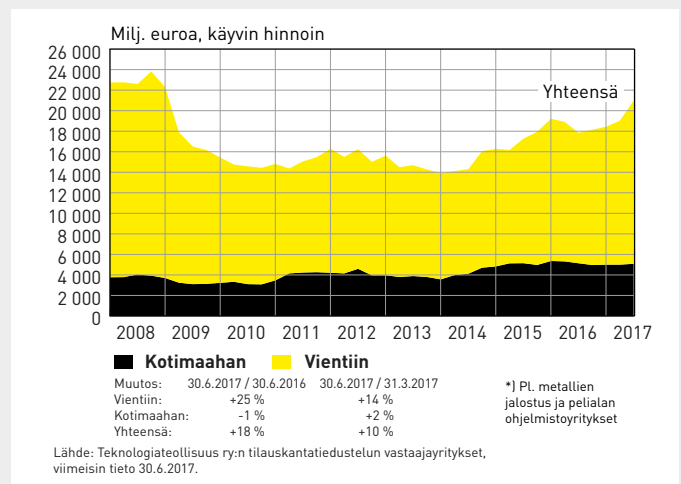
Teknologiaateollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

Teknologiaateollisuuden henkilöstö Suomessa ja ulkomailla

Teknologiaateollisuuden* tilauskanta Suomessa

Copyright © ABB

Elektroniikka- ja sähköteollisuus Suomessa

Liikevaihto kasvaa ensimmäisen kerran vuoden 2008 jälkeen

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa yhdeksän prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 13,3 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 30,4 miljardia euroa

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa sekä uudet tilaukset että tilauskanta kasvoivat huhti-kesäkuussa. Alan liikevaihto kasvaa tänä vuonna ensimmäisen kerran sitten vuoden 2008.

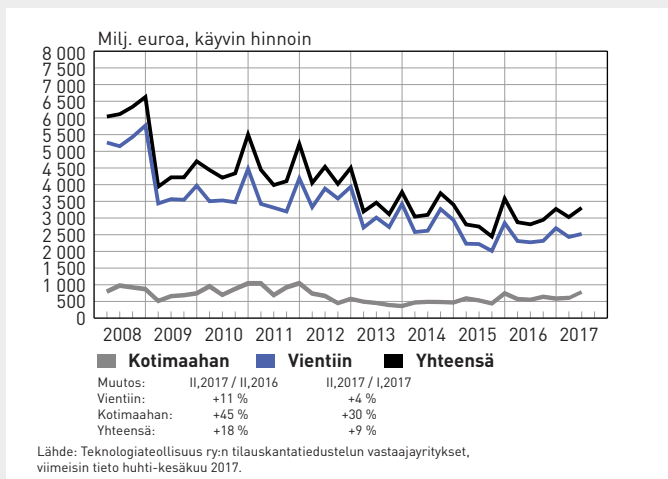
Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euromääräisesti yhdeksän prosenttia enemmän kuin tammi-maaliskuussa ja 18 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla vuosineljänneksellä.

Tilaukskannan arvo oli kesäkuun lopussa kahdeksan prosenttia suurempi kuin maaliskuun lopussa ja 11 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 maaliskuussa.

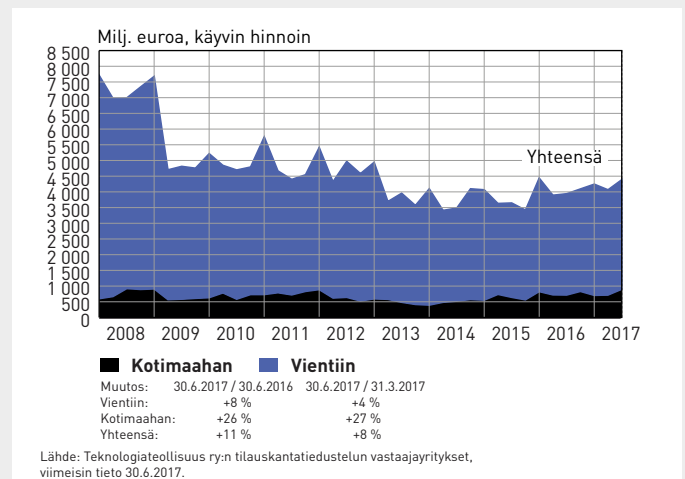
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa väheni hieman huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 39 100. Henkilöstöä oli vajaan prosentin eli noin 300 vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden tilauskanta Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa

Tilaukset kasvaneet muun muassa laivatilausten ansiosta

Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kulku-neuvot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa kahdeksan prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajan-jaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 27,7 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 33,3 miljardia euroa.

Kone- ja metallituoteteollisuudessa sekä uudet tilaukset että tilauskanta kasvoivat olennaisesti huhti-kesäkuun aikana. Uusissa tilauksissa kasvun takana olivat erityisesti laivatilaukset, tilaus-kannassa myös muut tilaukset.

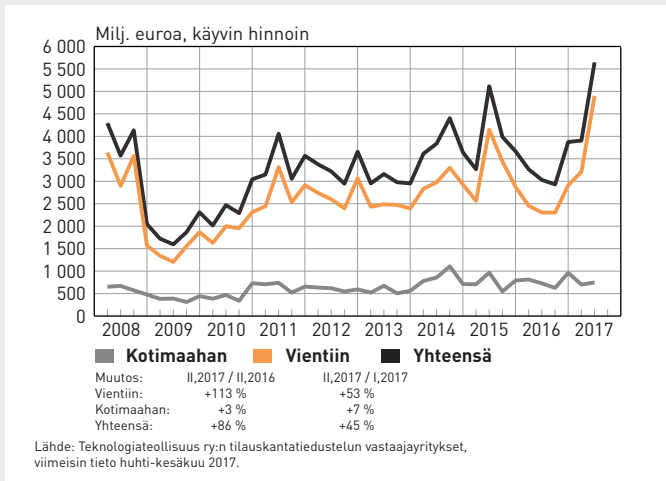
Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat kone- ja metallituoteteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euromääräisesti 45 prosenttia enemmän kuin tammi-maaliskuussa ja 86 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilauksinnan arvo oli kesäkuun lopussa 14 prosenttia suurempi kuin maaliskuun lopussa ja 23 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 maaliskuussa.

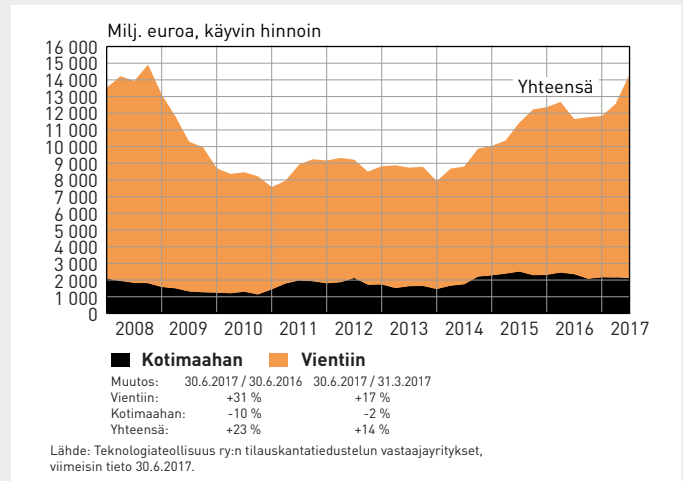
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan.

Kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten henkilöstö Suomes-sa kasvoi huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 127 500. Henkilöstöä oli noin kolme prosenttia eli lähes 4 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Kone- ja metallituoteteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuuden tilauskanta Suomessa

Copyright © Ovakko

Metallien jalostus Suomessa

Erityisesti hintojen nousu kasvattavat liikevaihtoa

Metallien jalostusyritysten (terästuotteet, värimetallit, valut, metallimalmit) liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa 28 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan yhdeksän miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2007 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 11,1 miljardia euroa.

Metallien jalostusyritysten viimeaikainen liikevaihdon kasvu perustuu ennen kaikkea myyntihintojen nousuun. Tähän on syynä terästuotteiden ja värimetallien maailmanmarkkinahintojen vahvistuminen vuoden 2016 alun jälkeen.

Terästuotteiden, värimetallien, valujen ja metallimalmien yhteenlaskettu tuotannon määrä Suomessa oli tammi-toukokuussa kolme prosenttia suurempi kuin vuonna 2016 samaan aikaan. Kasvua oli erityisesti metallimalmien ja valujen tuotantomäärissä. Terästuotteiden ja värimetallien tuotanto kasvoi hieman.

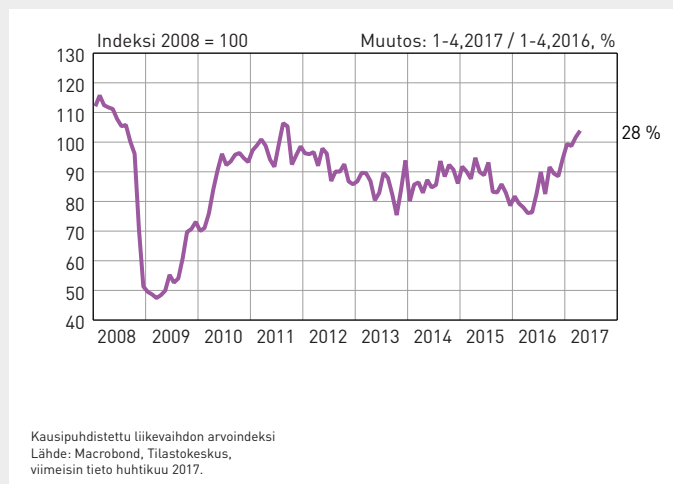
Terästuotanto maailmanlaajuisesti oli tammi-kesäkuussa 4,5 prosenttia suurempi kuin vuonna 2016 vastaavaan aikaan. Tuotanto lisääntyi EU-maissa neljä, Pohjois-Amerikassa kaksi ja Aasiassa viisi prosenttia. Kapasiteetin käyttöaste maailmanlaajuisesti oli kesäkuussa 73 prosenttia, mikä on korkeampi kuin kertaakaan viimeisen kahden vuoden aikana.

Suurimmat tuotantomaat kesäkuussa olivat Kiina, Japani, Intia, Japani, Yhdysvallat, Venäjä ja Etelä-Korea. Kiinan osuus maailman terästuotannosta oli 51 prosenttia.

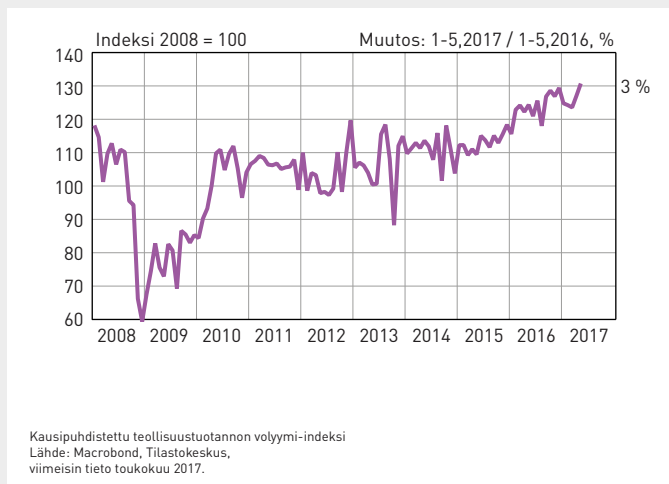
Metallien jalostusyritysten liikevaihdon Suomessa arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan.

Metallien jalostusyritysten henkilöstö Suomessa väheni hieman huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 15 100. Henkilöstöä oli lähes kaksi prosenttia eli vajaat 300 vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Metallien jalostuksen liikevaihto Suomessa

Metallien jalostuksen tuotannon määrä Suomessa

Suunnittelu ja konsultointi Suomessa

Tilaukanta vahvistunut edelleen

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa kahdeksan prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 5,8 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 5,5 miljardia euroa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla myönteinen tilauskehitys jatkui huhti-kesäkuussa. Sekä uudet tilaukset että tilaukanta olivat korkeammalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Toimialalle ovat tyypillisiä suuret vaihtelut erityisesti uusien tilausten kehityksessä vuosineljännesten välillä.

Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euromääräisesti kahdeksan

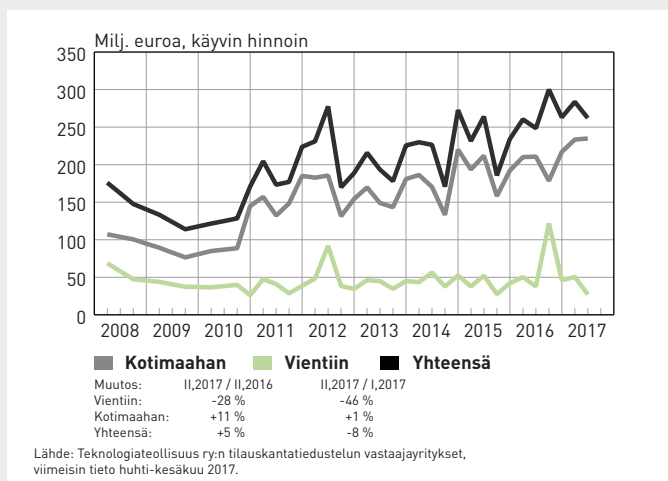
prosenttia vähemmän kuin tammi-maaliskuussa, mutta viisi prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilauksannan arvo oli kesäkuun lopussa kaksi prosenttia suurempi kuin maaliskuun lopussa ja 15 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 maaliskuussa.

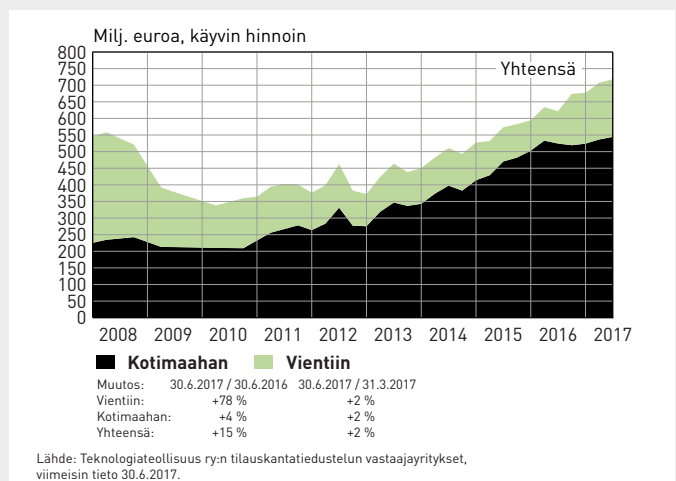
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi edelleen huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 51 800. Henkilöstöä oli lähes neljä prosenttia eli noin 1 800 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Suunnittelu- ja konsultointialan tilaukanta Suomessa

Tietotekniikka-ala Suomessa

Tilauskehitys epäyhtenäistä yritysten välillä

Tietotekniikka-alan (tietotekniikkapalvelut, ohjelmistot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-huhtikuussa 10 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 11,5 miljardia euroa. Taloustaantuma edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 6,7 miljardia euroa.

Tietotekniikka-alalla tilauskehitys on jatkunut kaksijakoisena koko alkuvuoden ajan. Ohjelmistojen kuten pelien myynti on jatkunut myönteisempänä, sen sijaan muiden palvelujen myynti on kehittynyt heikommin. Toimialalle ovat kuitenkin tyypillisiä suuret vaihtelut erityisesti uusien tilausten kehityksessä vuosineljännesten välillä.

Teknologiaeteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat tietotekniikka-alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euromääräisesti 12 prosenttia

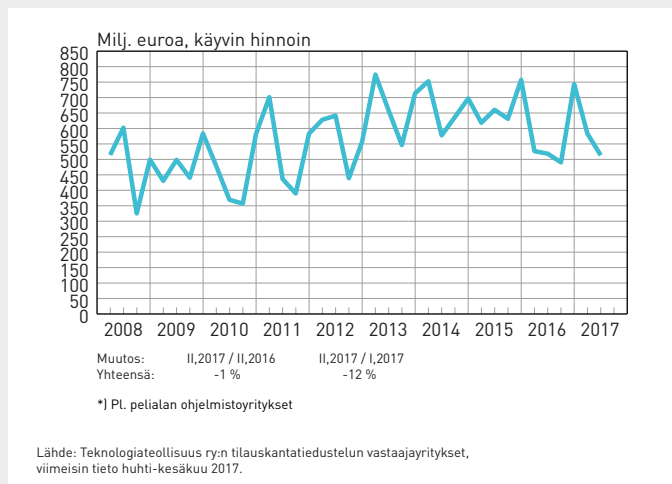
vähemmän kuin tammi-maaliskuussa ja hieman vähemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla. Peliteollisuuden yritykset eivät ole mukana tässä tiedustelussa.

Tilauksinnan arvo oli kesäkuun lopussa viisi prosenttia pienempi kuin maaliskuun lopussa. Tilauksanta supistui hieman myös vuoden 2016 maaliskuuhun verrattuna.

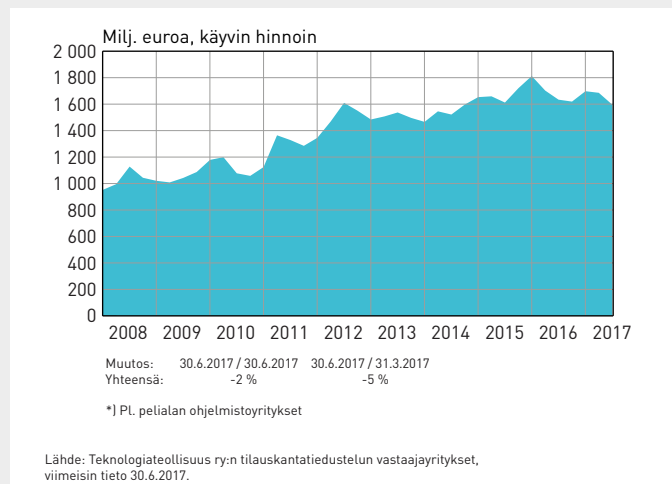
Viime kuukausien tilauskehityksen ja erityisesti ohjelmistotalan myönteisen kehityksen seurauksena tietotekniikka-alan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan syksyllä suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Tietotekniikka-alan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi edelleen huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 62 600. Henkilöstöä oli lähes kaksi prosenttia eli vajaa 1 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Tietotekniikka-alan uudet tilaukset Suomessa

Tietotekniikka-alan* tilauskanta Suomessa

TALOUSNÄKYMÄT 3 | 2017

Tiedot perustuvat tilanteeseen 8.8.2017

Pääekonomisti Jukka Palokangas, puh. (09) 1923 358, 040 750 5469

Ekonomisti Petteri Rautaporras, puh. (09) 1923 357, 050 304 2220

Lisätietoa teknologiateollisuuden liikevaihdon, viennin, investointien, henkilöstön ja tuottajahintojen kehityksestä

Teknologiateollisuus ry:n kotisivulta: www.teknologiateollisuus.fi

Teknologiateollisuus ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | www.teknologiateollisuus.fi

Itella Green

Teknolagateollisuus